

**UCHWAŁA NR XLIV/301/2013
RADY MIEJSKIEJ W DOBRYM MIEŚCIE**

z dnia 27 czerwca 2013 r.

w sprawie zatwierdzenia "Programu wspierania rodziny w Gminie Dobre Miasto na lata 2013-2015".

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 594), w związku z art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 135, z późn. zm.) **Rada Miejska w Dobrym Mieście uchwala, co następuje :**

§ 1.

Uchwala się „Program wspierania rodziny w Gminie Dobre Miasto na lata 2013-2015”, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Dobrego Miasta.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej

Małgorzata Łańko

**PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY W GMINIE DOBRE MIASTO NA LATA
2013- 2015**

DOBRE MIASTO, 2013 R.

I. WPROWADZENIE

"... Silna, zgodna rodzina jest wspaniałym źródłem wsparcia dla małego człowieka. Jeśli jednak nie dorównuje temu ideałowi, można niepokoić się o ewentualny negatywny wpływ na dziecko..."

(S. Turecki, S. Wernick, Jak zrozumieć problemy emocjonalne dziecka, Warszawa 2001 r.)

Pod pojęciem rodziny najogólniej rozumie się rodziców i dzieci. To w rodzinie, podstawowej komórce społecznej, dziecko jest poddawane procesowi socjalizacji, w trakcie którego przekazywane są wartości, normy, wzorce osobowe. Prawidłowo funkcjonująca rodzina kształtuje osobowość dziecka, zapewnia bezpieczeństwo emocjonalne, przygotowuje do pełnienia różnorodnych ról społecznych. Literatura fachowa wskazuje, że strukturę rodziny cechują pewne elementy np. uregulowane formalnie więzi rodzinne, wspólne zamieszkiwanie, prowadzenie wspólnego gospodarstwa domowego, wspólna wartość czy też tradycja, kultura duchowa.

W dzisiejszych czasach wraz z rozwojem cywilizacji oraz w związku z licznymi zmianami społeczno-gospodarczymi pojawiają się coraz to nowe problemy. Problemy te nie omijają również współczesnej rodziny, która zagrożona jest licznymi czynnikami patologicznymi, które w konsekwencji prowadzą do różnych dysfunkcji. Pojawia się coraz więcej rodzin wybierających życie w konkubinacie, rodzin niepełnych, czy też rodzin zrekonstruowanych. Wszystko to powoduje, że zmieniają funkcje rodziny a także jej struktura.

Ze względu na zmiany w strukturze rodziny oraz na potrzeby niniejszego Programu przyjęto, że pojęcie rodziny powinno zostać definiowane zgodnie z art. 16 pkt 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W myśl cytowanego art. rodzina określona zostaje jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Takie rozumienie rodziny nie zakłada zatem konieczności występowania instytucjonalnej formy małżeństwa ani więzi pokrewieństwa. Rodziną natomiast nazwana zostaje każda grupa osób, która wykazuje cechy pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym.

Jeżeli w rodzinach pojawiają się różnego rodzaju dysfunkcje wszelkie instytucje, organizacje i osoby powołane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej prezentuje nowe rozwiązania w zakresie funkcjonowania spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodziny, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji rodzicielskich ale ma też na celu wzmocnienie funkcjonujących rodzin.

Ustawa nakłada więc obowiązek budowania programów profilaktycznych, informacyjnych, pomocowych i terapeutycznych na rzecz rodzin znajdujących się w kryzysie, stąd również niniejszy Program.

II. REGULACJE PRAWNE

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Wynika on m.in. z poniższych dokumentów i aktów prawnych:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997r.Nr 78, poz.483 z póź. zm)
- Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego
- Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013 r. poz. 154, z póź. zm) , z której dla samorządu gminy wynikają następujące zadania:

Zadania własne:

- opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, a także praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, jak również prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałej terenie gminy

Zadania zlecone:

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny.

- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2013 r., poz. 182, z późn. zm.)
- Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234 poz. 1536 z późn. zm)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.z 2012 r. poz.1356 z póź.zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U z 2012 r., Nr 124, z póź. zm.)

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dobre Miasto na lata 2013- 2015 wpisuje się także w lokalne dokumenty planistyczne:

- „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dobre Miasto na lata 2009-2018”
- „Gminny Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2013 „
- „Gminny Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2013-2017 dla Gminy Dobre Miasto”
- „Gminny Programem Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2013- 2017”

III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE DOBRE MIASTO – WYBRANE ELEMENTY

Gmina Dobre Miasto ma charakter gminy miejsko-wiejskiej i w jej skład wchodzi 23 sołectwa oraz miasto Dobre Miasto.

Zgodnie z danymi pochodzącymi z Referatu Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście na dzień 31.12. 2012r. gminę zamieszkiwało 16 290 osób, z czego:

- ponad 51% stanowiły kobiety,
- 19,26% dzieci i młodzież w wieku 0-17 lat
- 65,21% osoby w wieku produkcyjnym
- 15,52% emeryci

Na terenie gminy jedną z ważniejszych instytucji, która kompleksowo zajmuje się wsparciem rodzin w kryzysie jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrym Mieście. Podstawowym celem tej instytucji jest podejmowanie różnorodnych działań, które umożliwią osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one same w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Dobre Miasto oparta została na danych własnych pochodzących z opracowań Ośrodka.

Tabela poniżej przedstawia procentowy udział osób, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców na przestrzeni trzech ostatnich lat tj. 2010- 2012:

Lata	Ogólna liczba mieszkańców (stan na koniec 31.12 każdego roku)	Ogólna liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (stan na koniec 31.12 każdego roku)	Procentowy udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców
2010	16 203	2 198	13,56 %
2011	16 182	1 972	12,19 %
2012	16 290	1 955	12,00 %

Przyczyn ubiegania się o świadczenia pomocy społecznej na przestrzeni prezentowanego okresu jest wiele. Należą do nich głównie ubóstwo, bezrobocie ale również niewydolność wychowawcza, uzależnienia i przemoc. Tabela poniżej prezentuje przyczyny trudnej sytuacji życiowej rodzin i osób w tych rodzinach, które w okresie ostatnich trzech lat korzystały ze świadczeń pomocy społecznej.

Przyczyny trudnej sytuacji życiowej	Lata					
	2010		2011		2012	
	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób
Ubóstwo	537	1435	668	1680	528	1297
Bezrobocie	548	1564	498	1353	528	1360
Niepełnosprawność	303	565	272	272	250	433
Długotrwała lub ciężka choroba	309	603	306	547	282	483
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w rodzinach wielodzietnych	40	241	31	199	15	160
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w rodzinach niepełnych	103	318	94	292	40	300
Alkoholizm	121	261	122	231	134	261
Narkomania	2	4	1	2	3	4

Program Wspierania Rodziny w Gminie Dobre Miasto na lata 2013-2015

Potrzeba ochrony macierzyństwa	131	564	126	527	113	479
Bezdomność	16	16	19	19	17	17
Trudności w przystosowaniu po zwolnieniu z zakładu karnego	18	18	13	17	19	26
Przemoc w rodzinie –ofiary przemocy	2	7	2	7	3	11

Jak wskazują powyższe dane najczęstszym powodem ubiegania się o pomoc jest ubóstwo i bezrobocie. W roku 2010 liczba rodzin objętych wsparciem z powodu ubóstwa wyniosła – 537, w 2011- 668 rodzin, w 2012 – 528 rodzin.

Z tytułu bezrobocia w roku 2010 wsparcie otrzymało – 548 rodzin, 2011r.- 498 rodzin, 2012- 528 rodzin. W roku 2012 zatem odnotowujemy wzrost rodzin, w których występuje bezrobocie.

Kolejnymi powodami ubiegania się o świadczenia pomocy społecznej były kolejno:

1. Długotrwała lub ciężka choroba

2. Niepełnosprawność

3. Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

W Gminie Dobre Miasto od 2008r. wprowadzona została funkcja asystenta rodziny. Stanowisko to finansowane jest od samego początku ze środków zewnętrznych czyli pozyskanych w ramach otrzymanych dotacji z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007- 2013

Rola asystenta polegała na aktywnym wspieraniu rodzin wychowujących dzieci, w których miały miejsca problemy trudne do pokonania samodzielnie przez tę rodzinę.

Poniższa tabela prezentuje liczbę asystentów, liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta oraz źródła finansowania wynagrodzenia asystentów.

Lata	Liczba zatrudnionych asystentów	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	Źródła finansowania wynagrodzenia asystentów
2008	7	18	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Unia Europejska w ramach EFS PO KL 2007- 2013
2009	2	4	Unia Europejska w ramach EFS PO KL 2007- 2013
2010	5	11	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Unia Europejska w ramach EFS PO KL 2007- 2013
2011	1	1	Unia Europejska w ramach EFS PO KL 2007- 2013
2012	2	16	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Nadmienić należy, że ciągłość pracy asystentów zależy od terminów ogłaszanych programów, z których finansowane jest działanie co powoduje, że wsparcie rodzin w kryzysie nie jest procesem ciągłym. Powoduje to, że często długo wypracowywane efekty nie są „pielęgnowane” a wcześniejsze problemy rodziny tak duże, że po ponownym zatrudnieniu asystenta trzeba często powracać do wcześniej wydaje się, wypracowanych spraw.

Dzięki wprowadzeniu tej nowej formy wspierania rodzin w kryzysie już w roku 2008 i ciągłej realizacji tego wsparcia w mniejszym lub większym zakresie, działania asystentów znane są dobrze w lokalnym środowisku kuratorów i pedagogom, którzy na co dzień pracują z rodzinami dysfunkcyjnymi. Są oni podobnie jak pracownicy socjalni przekonani co do skuteczności podejmowanych działań przez asystentów, szczególnie że wizyty asystenta w środowisku zamieszkania rodzin, odbywają się często w godzinach popołudniowych oraz soboty i niedziele.

Ośrodek do czerwca 2011 r. ściśle współpracował z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie, tworząc i ściśle monitorując mapę rodzin dysfunkcyjnych. W ramach współpracy szczególnym wsparciem otaczane były dzieci, których rodzice nadużywają lub są uzależnieni od alkoholu. Celem tego wsparcia było zapobieganie sytuacjom powodującym konieczność zabierania dzieci z domów rodzinnych i umieszczenia ich w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Działania te polegały na systematycznym wizytowaniu rodzin (co najmniej 1 raz na 7-10 dni), monitorowaniu funkcjonowania rodzin w środowisku zamieszkania, motywowaniu rodziców do podjęcia leczenia, wspieraniu w rozwiązywaniu różnych problemów życiowych. Poniżej tabela rodzin dysfunkcyjnych monitorowanych przez Ośrodek i PCPR w Olsztynie na przestrzeni lat 2008 -2011

Rok	Liczba rodzin dysfunkcyjnych	Liczba dzieci w rodzinach	Liczba osób dorosłych
2008	37	91	63
2009	61	165	94
2010	54	117	86
2011 (do 30 czerwca 2011)	39	89	68

Od 2012 r. rodziny dysfunkcyjne w godzinach popołudniowych monitorowane są przez pracownika socjalnego i dzielnicowego.

4. Alkoholizm i narkomania

Analizując problem alkoholizmu, należy stwierdzić że jest to zjawisko, które ma tendencje wzrostowe. Rodziny borykające się z problemem uzależnień oprócz wsparcia asystenta rodziny, mają możliwość korzystania ze wsparcia specjalistycznego (psycholog, prawnik, pracownik socjalny), które oferuje działający przy MOPS, **Ośrodek Profilaktyki i Pomocy Rodzinie**. Na przestrzeni ostatnich lat działania w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholizmu i narkomanii przedstawiały się następująco:

a) osoby zażywające narkotyki i osoby z ich otoczenia korzystają ze wsparcia: psychologa, w ramach tzw. „**pierwszego kontaktu**” gdzie otrzymują wsparcie, są kierowane do placówek specjalistycznych oraz są uzgadniane dla nich miejsca do odbycia terapii w ośrodkach odwykowych w kraju. Z usług powyższych w roku 2010 skorzystało – 16 osób, 2011 r.- 30 osób , 2012 r.-20 osób

b) **terapia i porady indywidualne dla młodzieży i dorosłych prowadzone przez psychologa** (1 x w tygodniu). Z usług powyższych w roku 2010 skorzystały- 63 osoby/179 sesji terapeutycznych , w roku 2011 –86 osób/272 sesje terapeutyczne, w roku 2012 – 89 rodzin/282 sesje terapeutyczne

c) w roku 2010 zorganizowano międzynarodową konferencję „**Przeciwdziałanie Przemocy Wobec Dzieci**”. Konferencja skierowana była do pedagogów szkolnych, pielęgniarek , kuratorów społecznych, pracowników socjalnych, policjantów. Prelegentami konferencji byli członkowie fundacji „Link Hope” z Wielkiej Brytanii oraz Fundacji „Dzieci niczyje” z Warszawy.

d) **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobrym Mieście** natomiast w zajmowała się kierowaniem na leczenie odwykowe osób nadużywających alkoholu, zgłoszonych przez MOPS, Policję, Prokuraturę, Kuratorów Sądowych. Każdorazowo rozpatrzenie wniosków poprzedzane było przeprowadzeniem rozmów informacyjnych, motywacyjnych z osobami kierowanymi na leczenie oraz członkami ich rodzin. GKRPA odbywała posiedzenia podczas których rozpatrywała wnioski o skierowanie na leczenie odwykowe, w tym:

- w roku 2010 rozpatrzyła 32 wnioski, w roku 2011- 35 wniosków, w 2012 r. rozpatrzyła 29 wniosków

- odbyła rozmowy z osobami z kręgu osób kierowanych na leczenie: w roku 2010 z 101 osobami, w 2011 r. z 94 osobami, w roku 2012 z 78 osobami

- zleciła przeprowadzenie badań biegłych sądowych i wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia: w roku 2010 w stosunku do 22 osób, w roku 2011 w stosunku do 25 osób, w roku 2012 w stosunku do 15 osób. Po uzyskaniu opinii wnioski zostały skierowane do Sądu Rejonowego, celem wydania postanowień o zastosowaniu leczenia odwykowego. W badanych latach osoby, które podjęły leczenie odwykowe: roku 2010 - 5 osób, w 2011- 15 osób, w 2012 - 4 osoby .

5. Przemoc w rodzinie to również przesłanka, która powoduje, że rodziny skorzystają z różnorodnych form wsparcia Ośrodka.

Zadaniem Ośrodka w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest m.in. prowadzenie poradnictwa i interwencji w rodzinach, które są zagrożone lub dochodzi w nich do różnych przejawów przemocy, zapewnienia osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia, odebrania dziecka rodzicom w razie

bezpośredniego zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą i umieszczenia go w innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej lub w pieczy zastępczej.

W roku 2011 pracownicy socjalni działania interwencyjne i pomocowe podejmowali w 43 rodzinach. Rodziny te korzystały z pomocy socjalnej oraz poradnictwa specjalistycznego (psycholog, prawnik) Ponadto, dwóm matkom, każdej z dwojgiem dzieci, celem odizolowania od sprawców przemocy, zapewniono schronienie w Punkcie Interwencji Kryzysowej w Dobrym Mieście, prowadzonym przez PCPR Olsztyn. Pobyt tych rodzin w ośrodku wsparcia trwał po kilka miesięcy. W roku 2011 nie zaistniały sytuacje, które powodowałyby konieczność natychmiastowego odebrania przez pracownika socjalnego dziecka z rodziny. W 2012 interwencje podejmowane były w 44 rodzinach a w 3 przypadkach doszło do odebrania dzieci i umieszczenia ich u osób spokrewnionych. Podejmowane interwencje w rodzinach wynikały głównie z napływających informacji od Policji, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia ale również od sąsiadów czy dalszej rodziny.

Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zadaniem gminy jest tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. W gminie Dobre Miasto Zespół Interdyscyplinarny powołany został Zarządzeniem Nr 0050.66.DS.2011 Burmistrza Dobrego Miasta z dnia 18 kwietnia 2011 r. W jego skład weszli przedstawiciele wielu różnych instytucji, oprócz MOPS - Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i sądów. Zespół rozpoczął swoją działalność w czerwcu 2011 r. i do końca 2011 r. podejmował działania w stosunku do 5 rodzin. W roku 2012 w stosunku do 19 rodzin. Podstawą wszczęcia tych postępowań były zgłoszenia od kuratorów, Policji, przedstawicieli służby zdrowia i pracowników socjalnych. Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu zapewnia Ośrodek.

Wśród rodzin ubiegających się o świadczenia pomocy społecznej wyróżniamy różne typy rodzin tj. rodziny z dziećmi w zależności od liczby dzieci w rodzinie, rodziny niepełne z dziećmi, rodziny emerytów. Typ rodzin objętych wsparciem przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrym Mieście w latach 2010-2012 przedstawia tabela poniżej:

Typy rodzin		Lata		
		Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Rodziny ogółem		963	932	944
Liczba osób w rodzinach	1	415	446	463
	2	155	139	147
	3	141	131	118
	4	133	115	117
	5	69	59	66
	6 i więcej	50	42	33
W tym rodziny z dziećmi ogółem		358	319	314
Liczba dzieci w rodzinach	1	130	122	123
	2	136	114	112
	3	62	58	59
	4	22	17	12
	5	7	6	5
	6 i więcej	1	2	3
Rodziny niepełne ogółem		158	108	124
Liczba dzieci w rodzinach	1	73	52	64
	2	49	36	33
	3	25	14	20
	4 i więcej	11	6	7
Rodziny emerytów i rencistów ogółem		241	233	203
Liczba osób w rodzinach	1	146	154	141
	2	57	46	38
	3	20	18	13
	4 i więcej	18	15	11

Analiza danych wskazuje, że w roku 2010 pomocą objęto 963 rodziny, natomiast w roku 2011 odnotowano 932 rodzin, w roku 2012 – 944 rodzin, zatem liczba rodzin korzystających z pomocy w ostatnim roku uległa zwiększeniu. Zauważyć należy, że w latach 2010-2012 wzrasta liczba jednoosobowych gospodarstw domowych.

Analizując natomiast rodziny z dziećmi najliczniejsze stanowią rodziny z dwójką dzieci, kolejno z jednym dzieckiem, trójką dzieci. Przy czym w przedziałach od do czwórki do szóstki i więcej dzieci zauważalna jest tendencja spadkowa.

W przypadku rodzin niepełnych dominują rodziny z jednym dzieckiem, kolejno z dwójką, trójką i czwórką dzieci. W tym przypadku w roku 2012 zauważalny jest wzrost rodzin niepełnych w porównaniu do roku 2011.

IV. ZASOBY GMINY

Na terenie Gminy istnieją instytucje, organizacje oraz osoby podejmujące działania, których celem jest wsparcie rodziny w różnych aspektach oraz niwelowanie dysfunkcji prowadzących do sytuacji kryzysowych. Ich działania stanowią zasoby, które pomogą w realizacji niniejszego Programu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje szereg działań adresowanych do rodzin zagrożonych różnymi dysfunkcjami, wykorzystując różnorodne formy, narzędzia etc., w tym :

1) **Zespół Interdyscyplinarny** ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią.

Konieczne jest opracowywanie i realizacja indywidualnych planów pomocy i inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, a następnie monitorowanie sytuacji w tych rodzinach.

Do zadań zespołu należy również dokumentowanie podejmowanych działań, a także ich efektów.

2) **Asystent rodziny**, którego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Powinien on reagować na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem, otrzymywanych z różnych źródeł: od pracownika socjalnego, pedagoga, kuratora etc.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- a) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- b) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego (zarządzanie budżetem domowym, zarządzanie czasem etc.)
- c) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- d) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- e) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo- wychowawczych z dziećmi,
- f) wspieranie aktywności społecznej rodziny,
- g) motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, wykształcenia,
- h) udzielenie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej,
- i) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach prowadzonych przez świetlicę socjoterapeutyczną,
- j) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa dzieci,
- k) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- l) prowadzenie dokumentacji pracy z rodziną,
- m) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny nie rzadziej niż 1 raz w miesiącu,
- n) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
- o) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,

- p) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna się za niezbędną.
- 3) **Poradnictwo specjalistyczne** to specyficzna praca profesjonalistów ukierunkowana na pomoc w rozwiązaniu sytuacji problemowych z uwzględnieniem wewnętrznych przeżyć osoby zgłaszającej się po pomoc. Specjalista pracuje na rzecz osoby pomagając jej w zmianie zwyczajowego sposobu myślenia, postaw, sposobu podejmowania decyzji, rozwiązywania problemów, tak aby maksymalizować konstruktywne wykorzystanie własnego potencjału i minimalizować niesprzyjające warunki środowiskowe, co w efekcie ma prowadzić do wzrostu szansy na przezwycięzenie problemu.
- 4) **Klub Integracji Społecznej** mieści się w strukturze organizacyjnej Ośrodka a działa w oparciu o ustawę o zatrudnieniu socjalnym. Jego celem jest reintegracja zawodowa i społeczna, w szczególności osób zagrożonych lub wykluczonych społecznie tj. bezrobotnych długotrwale, uzależnionych od alkoholu, bezdomnych, zwalnianych z zakładów karnych.
- 5) **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, której zadaniem jest przeprowadzanie rozmów motywacyjno- interwencyjnych z osobami mającymi problem alkoholowy oraz członkami ich rodzin, wspomaganie działalności podmiotów mających na celu rozwiązywanie problemów alkoholowych, kontrola sprzedaży alkoholu, podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Wnioski o skierowanie na przymusowe leczenie mogą być składane przez członków rodziny, pracowników socjalnych, kuratorów, dzielnicowych, przedstawicieli Zespołu Interdyscyplinarnego. Komisja kieruje sprawę do Sądu, który następnie powołuje biegłych, którzy po badaniu wydają opinię czy osoba skierowana na badanie jest uzależniona. Jeżeli osoba skierowana na badanie, nie stawia się na wezwanie, zostaje na nie doprowadzona przez policję. To Sąd decyduje o skierowaniu osoby uzależnionej na leczenie w warunkach stacjonarnych lub ambulatoryjnej.
- 6) **Świetlica środowiskowa dla młodzieży i świetlica socjoterapeutyczna dla dzieci**
Celem placówek jest:
- Zorganizowanie wychowankom świetlic fachowej, dobrze zorganizowanej opieki wychowawczej.
  - Udzielanie pomocy w eliminowaniu i rozwiązywaniu niepowodzeń szkolnych, rodzinnych i osobistych.
  - Oddziaływanie terapeutyczne mające na celu łagodzenie niedostatków wychowawczych w rodzinie, eliminowanie zaburzeń zachowania, wdrażanie wychowanków do przestrzegania zasad współżycia społecznego, podnoszenie ich kultury osobistej.
  - Uczenie alternatywnych, zdrowych form spędzania wolnego czasu, rozwój zainteresowań i inwencji twórczej uczestników świetlicy.
  - Współpraca z rodziną dziecka przebywającego w świetlicy socjoterapeutycznej, zapoznanie z założeniami programu pracy w świetlicy, ustalenie programu pracy z rodziną (motywowanie rodziny do podejmowania działań dążących do zmiany jej funkcjonowania)
  - Rozszerzenie i podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz dzieci wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych na terenie gminy Dobre Miasto.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wykorzystuje również w swojej codziennej pracy z rodzinami inne struktury, które również wspierają rodziny w różnych aspektach życiowych:

- 1) **Poradnia Uzależnień i Współzależnień od Alkoholu przy ZZOZ w Dobrym Mieście podejmuje działania** mające na celu przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu. Udziela porad diagnostycznych, prowadzi terapię indywidualną i grupową.

2) **Oświata i Kultura**

Na terenie Gminy istnieje dość dobrze funkcjonująca struktura przedszkoli oraz szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

- Przedszkola publiczne i niepubliczne w Gminie Dobre Miasto:
  - Przedszkole Samorządowe Nr 1 w Dobrym Mieście
  - Przedszkole Samorządowe Nr 2 w Dobrym Mieście
  - Punkt Przedszkolny „Marysieńka”
  - Przedszkole Niepubliczne „Jaś i Małgosia”

- Szkoły podstawowe w Gminie Dobre Miasto:
  - a) Szkoła Podstawowa Nr 1 w Dobrym Mieście
  - b) Szkoła Podstawowa Nr 2 w Dobrym Mieście
  - c) Szkoła Podstawowa Nr 3 w Dobrym Mieście
  - d) Szkoła Filialna w Jesionowie
  - e) Szkoła Filialna w Orzechowie
  - f) Szkoła Podstawowa w Barcikowie
  - g) Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Głotowie
  - h) Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Cerkiewniku
  - i) Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Smolajnach
- Gimnazja publiczne i niepubliczne w Gminie Dobre Miasto:
  - a) Gimnazjum Publiczne w Dobrym Mieście
  - b) Niepubliczne Gimnazjum Stowarzyszenia na Rzecz Oświaty w Dobrym Mieście
  - c) Niepubliczne Gimnazjum „Nasza jedynka” w Dobrym Mieście
  - d) Gimnazjum Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Smolajnach
- Szkoły ponadgimnazjalne w Gminie Dobre Miasto:
  - a) Zespół Szkół w Dobrym Mieście
  - b) Zespół Szkół Rolniczych w Smolajnach

Placówki te organizują różnorodne akcje, działania o charakterze profilaktyczno- edukacyjnym oraz pozyskują środki finansowe na organizację zajęć dodatkowych.

Gmina posiada dobrze wyposażone i zorganizowane zaplecze sportowo – rekreacyjne, w skład którego wchodzi m.in.: Hala Miejska, Stadion Miejski, Basen na Fali, Orlik, place zabaw, skatepark, siłownia zewnętrzna.

Centrum Kultury natomiast realizuje zadania w zakresie popularyzacji kultury poprzez organizację i obsługę imprez kulturalnych, organizację różnorodnych zajęć rozwijających pasje i zainteresowania dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych, organizuje wystawy, koncerty, przeglądy etc.

Kolejną instytucją popularyzującą kulturę jest Miejsko- Gminna Biblioteka Publiczna, która oprócz udostępniania książek i czasopism, dysponuje również książkami mówionymi dla osób z wadami wzroku, organizacje ciekawe zajęcia rozwijające pasje i zainteresowania bez względu na wiek organizuje wystawy etc.

3) Komisariat Policji

Dzielnicy biorą udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grupach roboczych . Podejmują działania: wyjaśniające i sprawdzające w środowiskach, w których zagrożone jest dobro poszczególnych członków rodziny (zaniedbania wobec dzieci , akty przemocy), prewencyjne, przeprowadzają interwencje, zakładają „Niebieskie karty”- część A , prowadzą działania profilaktyczno- edukacyjne na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców Gminy a w szczególności dzieci i młodzieży.

- 4) **Sąd oraz Pracownicy Zespołu Kuratorskiej Służby Sadowej** rozpoznaje sprawy, wydaje orzeczenia i postanowienia z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego. Prowadzi sprawy i rozmowy dyscyplinujące dotyczące demoralizacji i czynów karalnych nieletnich, leczenia osób uzależnionych od alkoholu, środków odurzających i psychoaktywnych. Pracownicy Zespołu Kuratorskiej Służby Sadowej biorą udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grupach roboczych. Pełniąc swoje obowiązki realizują określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo- resocjalizującym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, które są związane z wykonywaniem orzeczeń sądu.
- 5) **Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna**, której zadaniem jest udzielanie dzieciom, młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej a rodzicom i nauczycielom wskazówek wychowawczych oraz tych związanych z właściwym kształceniem dzieci i młodzieży.
- 6) **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie** realizuje szereg zadań związanych z organizacją i prowadzeniem pieczy zastępczej (rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze), zapewnia wsparcie młodzieży usamodzielnianej, wspiera osoby niepełnosprawne,

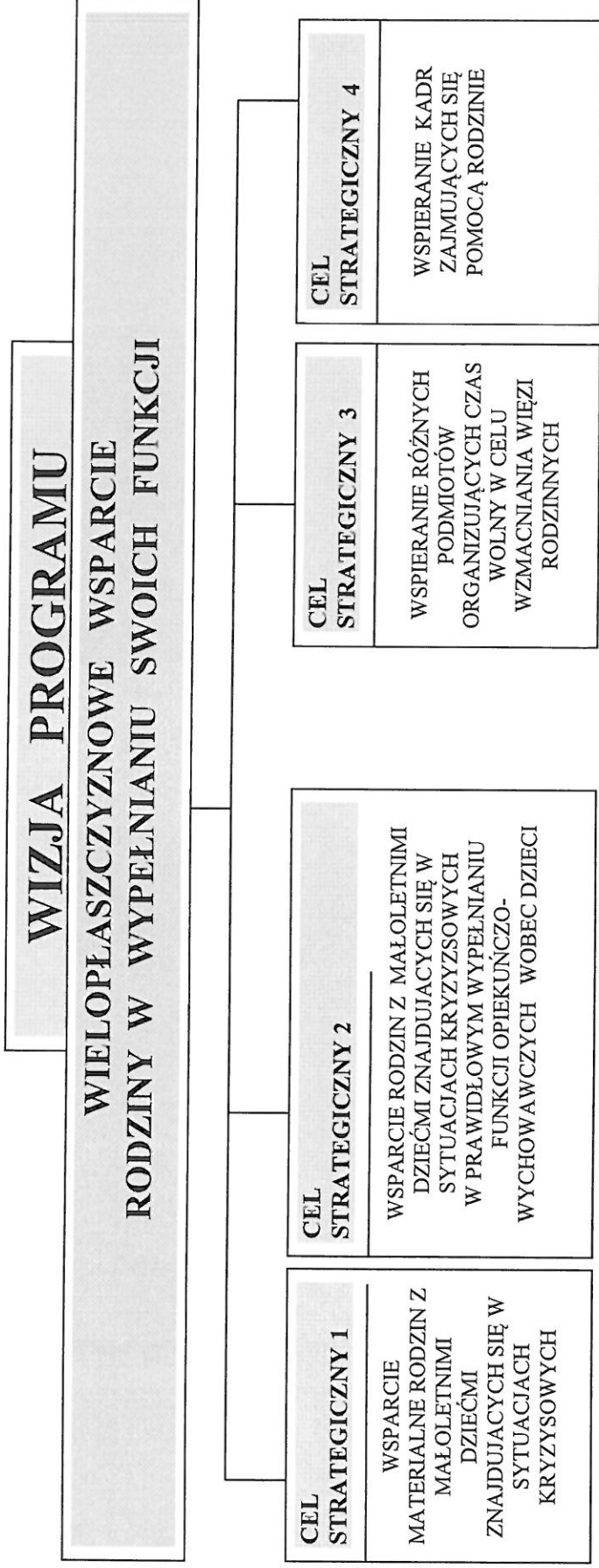
prowadzi wsparcie specjalistyczne dla osób dotkniętych uzależnieniami oraz przemocą domową (psycholog, terapeuci etc.)

7) Organizacje Pozarządowe

W Gminie bardzo aktywnie działa wiele organizacji pozarządowych, które realizują przedsięwzięcia, inicjatywy wypływające z potrzeb i oczekiwań społeczności, w których działają. Swoimi działaniami wspierają całe rodziny: dzieci, młodzież, osoby starsze, rodziny w kryzysie, osoby niepełnosprawne etc. Organizacje pozarządowe oferują szeroki zakres usług, w tym m.in. prowadzą świetlice wiejskie, realizują liczne programy edukacyjne, zajęcia opiekuńczo- wychowawcze, integrują rodziny podczas wspólnych pikników etc.

8) Sołtysi, Rady Sołeckie. Ściśle współpracują z instytucjami i organizacjami na rzecz poprawy funkcjonowania lokalnych społeczności, w tym rodzin, poprzez organizację różnorodnych inicjatyw, spotkań. Informują o niepokojących zjawiskach występujących na terenie swoich sołectw oraz zgłaszają problemy występujące w rodzinach.

V. WIZJA PROGRAMU I JEGO CELE OPERACYJNE

Program Wspierania Rodziny w Gminie Dobre Miasto na lata 2013-2015

Lp.	DZIAŁNIA	OKRES REALIZACJI	REALIZATORZY	WSKAZNIK	ZRÓDŁA FINANSOWANIA
CEL OPERACYJNY 1: WSPARCIE MATERIALNE RODZIN Z MAŁOLETNIMI DZIEĆMI ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH					
1.1	Wspieranie finansowe rodzin, żyjących w trudnych warunkach materialnych	2013-2015	MOPS	Liczba form udzielonego wsparcia Liczba rodzin objętych wsparciem Liczba wydanych decyzji	Budżet gminy, Budżet Państwa
1.2	Zapewnienie pomocy w dostępie dzieci z rodzin w sytuacjach kryzysowych do przedszkoli	2013-2015	MOPS, Przedszkola	Liczba rodzin objętych wsparciem Liczba dzieci objętych wsparciem	Budżet gminy,
1.3.	Wspieranie w zakresie zapewnienia posiłków w przedszkolach i szkołach dla dzieci i młodzieży	2013-2015	MOPS, Przedszkola, Szkoły,	Liczba rodzin objętych wsparciem Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem Liczba posiłków	Budżet gminy, Budżet Państwa
1.4.	Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych sytuacjami kryzysowymi w artykuły szkolne i podręczniki	2013-2015	UM, MOPS, Szkoły	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem	Budżet gminy, Budżet Państwa
1.5.	Udzielanie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich stypendiów socjalnych	2013-2015	UM, Szkoły, MOPS	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem	Budżet gminy, Budżet państwa
1.6	Współorganizowanie i współfinansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży pochodzącej z rodzin wieloproblemowych i ubogich	2013-2015	UM, MOPS, NGO, Szkoły	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem	Budżet gminy, Budżet Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
1.7.	Organizowanie wypoczynku letniego w formie kolonii z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym	2013-2015	UM, MOPS, NGO	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem	Budżet gminy, Budżet Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego,

Program Wspierania Rodziny w Gminie Dobre Miasto na lata 2013-2015

Lp.	DZIAŁNIA	OKRES REALIZACJI	REALIZATORZY	WSKAZNIK	ZRÓDŁA FINANSOWANIA
CEL OPERACYJNY 2: WSPARCIE RODZIN Z MAŁOLETNIAMI DZIEĆMI ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH W PRAWIDŁOWYM WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUNICZO- WYCHOWAWCZYCH WOBEC DZIECI					
2.1	Systematyczna analiza sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem	2013-2015	MOPS, Szkoły, PPP, PCPR	Liczba rodzin wraz z ich diagnozą	Budżet gminy, MPIPS, EFS, Budżet Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego
2.2	Monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinach zagrożonych kryzysem	2013-2015	MOPS, Szkoły, PPP, PCPR, dzielnicowi, kuratorzy rodzinni	Liczba monitorowanych dzieci	Budżet gminy, MPIPS, EFS, Budżet Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego
2.3	Świadczenie różnorodnej pracy socjalnej na rzecz rodzin w kryzysie, w szczególności w zakresie niwelowania różnorodnych deficytów w obszarach sprawowania przez rodziców funkcji opiekuńczo- wychowawczych wobec dzieci	2013-2015	MOPS, PCPR	Liczba rodzin Liczba udzielonych porad	Budżet gminy, MPIPS, EFS, Budżet Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego
2.4	Wdrażanie różnorodnych programów nakierowanych na pracę z rodziną zagrożoną kryzysem (programy profilaktyczne, terapeutyczne, psychoedukacyjne, socjoterapeutyczne, korekcyjno-edukacyjne, terapia, mediacja etc.)	2013-2015	MOPS, Przedszkola, Szkoły, NGO	Liczba rodzin/osób Liczba programów	Budżet gminy, MPIPS, EFS, Budżet Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego
2.5	Wspieranie rodziców dzieci wychowujących się w rodzinie doznającej sytuacji kryzysowych w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci poprzez tworzenie grup wsparcia	2013-2015	MOPS, Przedszkola, Szkoły, NGO	Liczba grup wsparcia Liczba rodzin korzystających z ww grup	Budżet gminy, Budżet Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, EFS, MPIPS
2.6	Wzmocnienie sieci poradnictwa rodzinnego/specjalistycznego oraz profilaktycznej działalności edukacyjno-informacyjnej w zakresie uzależnień, współuzależnień, przemocy etc.	2013-2015	MOPS, Szkoły, PCPR, NGO, PPP	Liczba osób korzystających z porad, Liczba udzielonych porad Rodzaje poradnictwa Liczba działań edukacyjno-informacyjnych	Budżet gminy, Budżet Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, EFS, MPIPS

Program Wspierania Rodziny w Gminie Dobre Miasto na lata 2013-2015

					Rodzaj działań edukacyjno-informacyjnych	
2.7	Wzmocnienie i odbudowywanie więzi wewnątrzrodzinnych poprzez organizowanie Konferencji Grupy Rodzinnej jako metody rozwiązywania problemów rodzinnych z pomocą członków rodziny	2013-2015	MOPS		Liczba rodzin przeprowadzonych KGR	Budżet gminy, EFS, MPiPS, Budżet Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
2.8	Wspieranie rodzin, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej przez asystenta rodziny	2013-2015	MOPS		Liczba rodzin Liczba dzieci Liczba zatrudnionych asystentów	Budżet gminy, EFS, MPiPS, Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego
2.9	Promowanie funkcji rodziny wspierającej	2013-2015	MOPS, PCPR, NGO, Kościół		Liczba akcji promocyjnych Liczba ulotek,	Budżet gminy, EFS, MPiPS, Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego
2.10	Wspieranie rodzin, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej przez rodziny wspierające	2014-2015	MOPS, UM, PCPR, NGO		Liczba rodzin wspierających Liczba rodzin objętych pomocą rodziny wspierającej	Budżet gminy, EFS, MPiPS, Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Program Wspierania Rodziny w Gminie Dobre Miasto na lata 2013-2015

Lp.	DZIAŁNIA	OKRES REALIZACJI	REALIZATORZY	WSKAŹNIK	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
CEL OPERACYJNY 3: WSPIERANIE FORM ORGANIZACJI CZASU WOLNEGO WZMACNIAJĄCYCH WIĘZI RODZINNE					
3.1	Wspieranie świetlic, klubów działających na rzecz dzieci i młodzieży w sytuacjach kryzysowych	2013-2015	Gmina, MOPS, NGO	Liczba wspieranych świetlic, klubów Liczba dzieci i młodzieży korzystających ze świetlic, klubów	Budżet gminy, MPlPS, EFS, Budżet Samorządu Województwa Warmińsko- Mazurskiego,
3.2	Utworzenie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	2013-2015	Gmina, MOPS, NGO,	Liczba utworzonych placówek Liczba dzieci i młodzieży korzystających z placówek wsparcia dziennego	Budżet gminy, MPlPS, EFS, Budżet Samorządu Województwa Warmińsko- Mazurskiego,
3.3	Organizacja festynów, imprez rekreacyjno- sportowych, w tym np. Dnia Rodziny, Dnia Matki, Ojca etc.	2013-2015	MOPS, Szkoły, PPP, PCPR, dzielnicy, kuratorzy rodzinni	Liczba zorganizowanych imprez na rzecz rodziny	Budżet gminy, MPlPS, EFS, Budżet Samorządu Województwa Warmińsko- Mazurskiego

Lp.	DZIAŁNIA	OKRES REALIZACJI	REALIZATORZY	WSKAŹNIK	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
CEL OPERACYJNY 4: WSPIERANIE KADR ZAJMUJĄCYCH SIĘ POMOCĄ RODZINIE					
4.1	Zatrudnienie większej liczby asystentów rodziny	2013-2015	MOPS	Liczba nowozatrudnionych asystentów	Budżet gminy, MPlPS, EFS, Budżet Samorządu Województwa Warmińsko- Mazurskiego
4.2	Organizacja konferencji, warsztatów, seminariów tematycznych, warsztatów, superwizji dla osób zawodowo zajmujących się pomocą rodzinie (pracownicy socjalni, kuratorzy, dzielnicy, asystenci, rodziny wspierające, pedagodzy, psychologowie, terapeuci etc.)	2013-2015	MOPS, UM, NGO, PPP, Sąd Rodzinny, KGRPA, ZOZ- Przychodnie Rodzinne	Liczba zrealizowanych konferencji, warsztatów, seminariów, tematycznych, warsztatów, superwizji	Budżet gminy, MPlPS, EFS, Budżet Samorządu Województwa Warmińsko- Mazurskiego

Program Wspierania Rodziny w Gminie Dobre Miasto na lata 2013-2015

VI . FINANSOWANIE DZIAŁAŃ

Zawarte w Programie cel główny i cele operacyjne w zakresie wspierania rodziny w Gminie Dobre Miasto wymagają odpowiedniego finansowania. Źródła, dzięki którym zaplanowane działania możliwe są do realizacji można podzielić na następujące grupy:

1. Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy w zakresie finansowania zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej oraz w innych obszarach ujętych w programie.
2. Środki pochodzące z budżetu państwa na zadania zlecone gminie przez administrację rządową. Środki finansowe przeznaczone dla organizacji pozarządowych. Pozyskiwaniem tych środków powinny się zająć organizacje pozarządowe funkcjonujące w gminie.
3. Europejski Fundusz Społeczny (EFS) poprzez działania zapisane w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki.
4. Środki pochodzące budżetu powiatu olsztyńskiego.
5. Inne środki zewnętrzne dostępne w drodze konkursu ofert dla instytucji działających w sferze pomocy społecznej i integracji społecznej, m.in. Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Samorządu Województwa Warmińsko- Mazurskiego.

VII. MONITORING PROGRAMU

Monitoring programu jest obserwacją realizacji celów operacyjnych programu i realizacji poszczególnych działań wynikających z danego celu. Monitoring realizacji programu umożliwia:

- obserwację stanu zaawansowania działań, umożliwiającą aktualną identyfikację problemów w ich realizacji,
- ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizacji,
- weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków,
- kontrolę postępu prac związanych z realizacją działań .

Program jest dokumentem określającym cele i działania do roku 2015 w zakresie problematyki związanej z rozwiązywaniem problemów w zakresie wspierania rodzin dysfunkcyjnych, wymagającej okresowej aktualizacji do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i w samej gminie. Trzyletni okres planowania wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględniania w programie.

Podstawą skutecznego wdrażania programu jest system informacji o zjawiskach i procesach społeczno-gospodarczych zachodzących na terenie gminy. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w programie celów, należy systematycznie gromadzić informacje o produktach oraz rezultatach działań i skuteczności zastosowanych instrumentów. Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji programu są wyznaczone cele operacyjne i działania na poziomie rezultatów. Do prawidłowego prowadzenia monitoringu niezbędne jest wykorzystanie systemu wskaźników zawartych w Programie. Za monitorowanie realizacji działań zawartych w programie odpowiada Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrym Mieście, który składać będzie raz na rok raporty z jej ewaluacji Radzie Miejskiej w Dobrym Mieście.

VIII. PODSUMOWANIE

„Program wspierania rodziny w Gminie Dobre Miasto na lata 2013- 2015” zawiera najważniejsze cele i kierunki działań, podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrym Mieście, które są jednocześnie spójne z „Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dobre Miasto na lata 2009-2018”. Ideą przyświecającą obu dokumentom jest przekonanie, że to rodzina w pełni gwarantuje właściwy rozwój człowieka. Dlatego szczególnie ważne staje się wspieranie niewydolnych rodzin naturalnych znajdujących się w kryzysie.

Natomiast w sytuacjach szczególnie trudnych należy zapewnić dziecku najbardziej dla niego przyjazne środowisko rodziny zastępczej.

Niniejszy program opracowany został w celu realizacji powyższych zadań.

PRZEWODNICZĄCA RADY
Olmas
Małgorzata Łańko